

30 mei 2021, Drie-eenheid, jaar B

Eerste lezing: Deut 4, 32-34.39-40 De Heer is God; er is geen ander

Tweede lezing: Rom 8, 14-17 De geest van het kindschap

Evangelielezing: Mt 28, 16-20 Zie, Ik ben met, U alle dagen

Homilie

Beste vrienden,

Ik moet u iets verklappen. Ieder jaar als de weken verdeeld moeten worden onder de predikanten is er altijd 1 week die lastig verdeeld raakt. En dat is de zondag van de heilige drie-eenheid. 2000 jaar na het komen en gaan van Jezus op deze wereld blijft het een lastig begrip, zelfs onder predikanten. Het is dan ook een complex gegeven, en dan nog wel op meerdere vlakken.

Om te beginnen, het is geestelijke en dus onzichtbare materie en daar hebben we het als moderne wetenschappelijke mensen lastig mee. Bovendien, hoe zit het nu precies met die relatie tussen Vader, Zoon en Heilige Geest. De discussie hierover heeft ons op afstand gezet van onze orthodoxe vrienden en oosterse vroeg-christelijke kerken. En wat met de uitspraak dat Vader, Zoon en Heilige Geest een eenheid zijn, een verbonden veelheid. God is dus in zijn essentie verbondenheid. En dan voor de meer praktische mensen onder ons: wat doet die Heilige Geest precies? Hij is er om ons te steunen, ja misschien zelfs om het mogelijk te maken dat wij in God kunnen geloven. Maar hoe dan? Wat betekent dat concreet?

Wel, er is iets waar ik de laatste tijd steeds meer van overtuigd ben geraakt: wat de kerk van vandaag vooral hard nodig heeft, is dat de Heilige Geest en die drie-eenheid opnieuw gaat werken en doorwerkt in onze parochies. Het gaat me er niet alleen om dat de Heilige Geest moet neerdalen om ons nieuwe kracht en moed te geven maar vooral over het feit dat Hij onze ogen moet openen voor de heerschappij van Jezus Christus.

Velen van ons vragen zich af hoe het verder moet met de kerk, nu de kerkaantallen door de coronacrisis structureel nog verder zijn teruggelopen en de secularisering fel om zich heen grijpt. Een passieve en enigszins hopeloze reactie is vaak dat de Heilige Geest zijn werk wel zal doen. Maar als we teruggrijpen naar de eerste christengemeenschappen en de teksten van Paulus daaromtrent zien we net dat zijn schrijfsels niet alleen over Christus gaan. Ze spreken in alle toonaarden over de verkiezende liefde van de Vader, over de verzoenende liefde van de Zoon en over de vernieuwende liefde van de Heilige Geest. De heerlijkheid strekt zich niet enkel uit tot Christus de gekruisigde. Het is ook niet beperkt tot de Heilige Geest als vlijtige helper en coach in de tussentijd. Wat we missen in onze zoektocht naar een toekomst is wellicht net die verbinding tussen Vader, Zoon en Heilige Geest.

Het zaligmakende werk van God is namelijk niet alleen een werk van Christus. Tegenover roeping staat een horende mens met zijn verantwoordelijkheid. Tegenover die horende mens staat ook de belofte van het spreken van de eeuwige God. Het is bijbels om jezelf en je hoorders te vragen wat wij doen met het verkondigde Woord – maar het is minstens zo bijbels om te horen wat de Heilige Geest doet met het heil dat God ons nu deed verkondigen. Die Heilige Geest staat garant voor een oprecht geloof. Maar in de realiteit zien we iets anders.

We leven in een wereld waar de mensen niets meer hebben met God, en niet alleen buiten de kerk. Ook in onze kerk is de houding vaak: ik leef zes dagen per week onder het vriespunt, zes dagen per week leef en werk ik tussen niet-christenen. Ik geloof in God in een volkomen Goddeloze wereld. Ik belijd op zondag mijn geloof maar weet ondertussen niet

meer 'wat' ik geloof. Ook wij zijn het een beetje kwijt. God en het geloof in God glippen ook óns uit de vingers.

Want hoe geloof je in God als je niet weet waar je Hem nog kan tegenkomen of waar je Hem aan het werk kunt zien. Hoe kan God en het leven met Hem überhaupt nog een realiteit zijn in een kerk zonder mensen. Hoe ontsnap ik aan de gedachte dat God in de hemel is en ik op de aarde ben, en dat ik hier maar vaderziel ronddool, maar mezelf en mijn geloof niet in de benen kan houden? Als de leegte van een quasi lege kerk je iedere week weer aangaapt. En als datgene wát er van God te zien valt, vakkundig door de wereld wordt weggemoffeld. En als zoveel mensen in hun hart allang afgehaakt zijn. We moeten de realiteit ervan onder ogen durven zien. In die zin is de beschutte ruimte tussen Vader, Zoon en Heilige Geest de enige plek waar ruimte is voor echte waarheidsvinding, ook over ons eigen geloofsleven en ons kerk-zijn.

De triniteit is niet alleen ondeelbare verbondenheid, maar ook vreugde en zelfs een opdracht. De vreugde van het ondeelbaar een zijn, het in elkaars bestaan leven houdt ook een opdracht in: de opdracht om de ondeelbaarheid van het christelijke leven en de bijhorende werkelijkheid te omarmen en vorm te geven. Het versmelten met de ander, hoe anders en vreemd hij of zij misschien ook aan de oppervlakte is. Maar al heel zeker het holistische van de kerk van Jezus Christus eer aandoen, en niet met de rug naar elkaar staan, niet binnen de parochie, niet tussen de parochies of in de pastorale eenheid...tot en met de wereldkerk. De enorme fragmentatie door parochies en parochiestructuren, kerkelijke denominaties, taalsoorten, een tikkeltje meer rechts en een tikkeltje meer links etc. heeft geleid tot een potpourri van christengroepjes die de verbinding met elkaar verloren heeft, elke consistentie mist en die de eenheid nog louter oreert als een marketing krachtterm om de interne zwakte en troosteloosheid af te dekken. Eenmaal dat je de vershoudfolie eraf trekt komt je een ongezonde zurigheid tegemoet.

Het zal pas zijn als we die essentie van de triniteit, van de verbinding tussen Vader, Zoon en Heilige Geest werkelijk omarmen dat er weer ruimte komt voor aanvechting, voor vechtlust, voor troost en kracht, genade en wijsheid van God als balsem voor onze uitgedroogde zielen. Versombering zal plaats maken voor verbinding en vreugde voor alle mensen die zich oprecht christen noemen. Dit is een beetje ons Goede Vrijdagmoment. Maar we weten ondertussen beter: Hij verbreekt om weer te helen; Hij doodt om weer levend te maken; Hij veroordeelt om weer vrij te spreken; Hij kastijdt om weer te troosten. Dat alles omdat hij werkelijk aanwezig is, in alle verbondenheid. Want God is een God van nú. Wij zijn dienaars van zijn nieuwe verbond, niet enkel naar de letter, maar ook naar de Geest.

Dat betekent niet noodzakelijk zoveel mogelijk doen en ondernemen, de Drievuldigheid is vriend van de stilte. Het is in de stilte (van ons hart) dat de triniteit werkt. Dus eerder dan ons de vraag te stellen naar het mysterie van de triniteit en God naar onze hand te zetten, kunnen we misschien ruimte maken in ons hart waarbij het volgende orthodoxe gebed/instructie als leidraad mag dienen:

De deur, dat is de Zoon.

De sleutel van de deur, dat is de Heilige Geest.

Het huis, dat is de Vader.

Let dus goed op de geestelijke betekenis van deze zin:

Als de sleutel niet opent, gaat de deur niet open.

Maar als de deur niet opengaat, komt niemand in het huis van de Vader.

Of wie het intellectueler wil kan nog altijd te rade gaan bij onze Turnhoutse theoloog Terrence Merrigan die schreef dat bekering de triniteit in alle dimensies betreft 'intellectueel, moreel en religieus': "De Vader is de ultieme werkelijkheid van waaruit alles ontstaat en in Wie alles bestaat. De Zoon wijst de weg van de morele bekering, nl. de weg van de onbaatzuchtige liefde. Maar het is de Geest die religieuze bekering mogelijk. Hij is de kracht die ons optilt en verder duwt, die ons boven onszelf doet uitstijgen. Waar de Geest zich aanwezig stelt, worden de strevingen van het intellect en de wil aangevuld met het verlangen van het hart. M.a.w. de dorst naar kennis en de strijd om rechtvaardigheid worden bijgestuurd door de liefde voor al wat is, ook datgene wat zich tegen ons verzet en ons zelfs kwaad berokkent." Amen.

Luc Nijs